

Luova kirjoittaminen uudelle medialle

Annemari Ahoste, referaatti

Amy Letter “Creative writing for new media” (T *Creative writing in the digital age: theory, practice, and pedagogy*)

Tässä artikkelissa Amy Letter (Drake University, USA) käsittelee uutta mediaa hyödyntävää luovan kirjoittamisen opetusta. Artikkelin kirjoittaja pyrkii todistamaan, että uutta mediaa hyödyntävän ja perinteisen luovan kirjoittamisen opetuksella on monia yhtymäkohtia. Hänen mukaansa ainoita vaatimuksia tämän alan opetuksen aloittamisessa ovat innokkuus kokeellisuuteen ja tekniikkaan sekä perinteisen luovan kirjoittamisen opetuskokemus. Vastoin yleistä luuloa, ja Mark Prenskyn esseessään julkaisemaa väitettä, nuoret eivät ole digitaalisen tekniikan käytössä *natiiveja*, eivätkä vanhemmat *noviiseja*. Empiiristen tutkimusten mukaan jokainen käyttää omia vahvuuksiaan teknisistä osaamista vaativissa tehtävissä. (Letter 2015, 177–178.)

Testiryhmä

Amy Letter toimii luovan kirjoittamisen opettajana yliopistossa, joka tarjoaa poikkitieteellisiä opintoja kuten Englannin ja kirjoittamisen pääaineiden sivuaineina mm. graafista suunnittelua, tietojenkäsittelytiedettä, draamaa ja journalismia. Tyypillisimpiä opiskelijoitaan Letter kuvaa näin:

”Huolimatta aikaisemmista teknologian käyttökokemuksistaan oppilaani eivät ole digitaalisen kirjallisuuden säännöllisiä käyttäjiä. Oppilaan tietävät haluavansa kirjoittaa luovasti digitaalisen median avulla jopa ennen kuin ymmärtävät mitä se tarkoittaa.”

Letterin mukaan hänen opiskelijansa ovat ideaalinen testiryhmä; innokkaita, mutta eivät valmiita digitaalisen median käyttäjiä. Tässä artikkelissa hän esittelee kolmen erilaisen oppilaan työskentelyä ja ajatuksia uutta mediaa hyödyntävästä luovan kirjoittamisen kurssista. Vaikka nämä oppilaat olivat hyvin erilaisia taustoiltaan ja teknisiltä taidoiltaan, jokainen heistä koki hyötyneensä kurssista ja pystyi luomaan omaperäisen, tarkoituksenmukaisen tehtävän. Testiryhmään kuuluivat **Frank**; pääaineet kirjoittaminen ja radio/TV- tuotanto sekä jazzin opintoja ja **Lily**; pääaineet kirjoittaminen ja graafinen suunnittelu, sivuaineet taidehistoria sekä **Cecily**; pääaineet kirjoittaminen ja tiedotus- ja suhdetoiminta. (Letter 2015, 178.)

Teknologian käyttömallit

Letterin mukaan tutkijat jakavat ihmisten tosielämän teknologian käyttömallit neljään tai useampaan ryhmään. Jako perustuu saavutetun taitotason lisäksi myös apuna käytettäviin tottumuksiin, lähestymistapoihin ja siihen, mitä ihminen itse asettaa etusijalle. Eri tutkijat ovat päätyneet käyttämään erilaisia nimityksiä eri ryhmille. Australialaisessa lukio-opiskelijoihin kohdistuvassa tutkimuksessa käytettiin nimityksiä tavallinen, epäsäännöllinen, perus- ja tehokäyttäjät. (Letter 2015, 179.)

Letter nostaa esiin, että suhteellisesti katsottuna suurin osa ihmisistä kuuluu peruskäyttäjiin. Sosioekonomisesti tarkastellen vähemmän etuoikeutetuista kodeista ja koulualueista kotoisin olevilla oppilailta on vähemmän tietoteknisiä ratkaisuita käytössään ja siitä johtuen heillä on myös vähemmän kokemusta niiden käytöstä. Letter korostaa, että kirjoittaminenkin on teknologiaa, eivätkä kaikki tee sitäkin samalla tavoin. Suurin osa nuorista käyttää teknologiaa passiiviseen, satunnaiseen ja totuttuun tapaan. (Letter 2015, 179–180.)

Uuden kirjoittamisen opettamisen kurssi

Letterin mielestä he luovan kirjoittamisen opettajat opettavat taidemuotoa, joka käyttää kieli- ja lauseoppia lukuisin eri tavoin. Opettajat informoivat oppilaitaan näistä työkaluista ja metodeista, joista oppilaat valitsevat itse heidän omiin luoviin tavoitteisiinsa parhaiten sopivat välineet. Opettajat palkitsevat oppilaitaan omaleimaisista lähestymistavoista kannustaen heitä kirjoittamaan tuntemistaan asioista ja kehittämään omaa ääntään. Siksi tehtävät on paras rakentaa muodon, toiminnan ja ehkä teeman ympärille. Esimerkiksi alkeiskurssilla tehtävällä nimellä *mahdoton bloggaaja* luomaan kuvitteellisen verkkopersonan, joka ei voisi uskottavasti olla todellinen. Kaikki oppilaat keskittyvät samaan muotoon (blogiin) ja toimintaan (bloggaaja on ei-uskottava), mutta toisille oppilaille haasteena on blogin perustaminen ja houkuttelevien blogitekstien kirjoittaminen kun taas toiset saavat aikaan interaktiivisen monimediaesityksen. On erittäin tärkeää, että oppilaat jakavat saman tavoitteen jokaisen projektin osalta, mutta tavoite ei saa liittyä suoraan teknologiaan, joka on vain keino saavuttaa tavoite. (Letter 2015, 180–182.)

Erilaisten lähestymistapojen salliminen tehtävissä parantaa jokaisen oppimiskokemusta: oppilaat oppivat myös toistensa tehtäväsuorituksista kuinka eri tavoin tekijä toteuttaa yhden konseptin ja oppilaat voivat aidosti kokea luovan omistussuhteen omaan työhönsä, mitä ei tapahtuisi jos opettaja ohjaisi työtä kädestä pitäen. Yksilöllinen ohjeistus auttaa opiskelijoita säilyttämään innostuksensa luovaan visioonsa teknisistä vaikeuksista huolimatta ja auttaa

näkemään vaikeudet taiteellisena rajoittajana, mahdollisena kipinä luovuuden uudelle tasolle nousemiseen sen sijaan, että ne koettaisiin nujertavana seinänä pysäyttämässä kehityksen. (Letter 2015, 184.)

Opiskelijoille, joilla on teknisiä vaikeuksia tehtäviensä suorituksessa, voi tulla epätoivon ja turhautumisen tunteita sekä halua luovuttaa. Vasta lukemaan ja kirjoittamaan oppineiden lasten kirjoituskurssilla esiintyy vastaavia tapauksia. Oppilaat luopuvat ideoistaan tai menettävät mielenkiintonsa kyvyttöminä miettimään perusteellisesti omia projektejaan, koska heitä hermostuttaa heille uusi ja vieras tehtävä siirtää ne kirjoitukseksi. Kuitenkin tällaisista kömpelöistä kirjoituksista voi tulla yksilöllisiä, inspiroituneita ja rehellisiä fiktioita. (Letter 2015, 184.)

Letter korostaa, että opiskelijoiden on tärkeää oppia tutkimaan ja ratkaisemaan itse omat ongelmansa, ja että he tulevat tutuiksi uuden median vaatiman nopean tehtävien vaihtumisen kanssa. Ohjaaja auttaa heitä pysymään sitoutuneena luovaan prosessiin osoittamalla innokkuutta ja esittämällä seuraaville tasoille ohjaavia kysymyksiä. Ohjaaja siis ohjaa opiskelijat omaksuma tavan yrittää aina uudelleen epäonnistumisten jälkeen sekä lopulta tottumuksen jatkaa tehtävän suoritusta ongelmanratkaisun ajanakin. (Letter 2015, 185.)

Henkilökohtainen vuorovaikutus ja oppilaiden yhteistyö

Letter kertoo kokemuksensa osoittaneen oppilaan ja opettajan keskinäisen henkilökohtaisen vuorovaikutuksen olevan merkittävässä asemassa. Letter arvioi hänen antamiensa tehtävien digitaalisesta luonteesta riippumatta tai juuri sen vuoksi, että parasta on elävän ihmisen antama henkilökohtainen ohjaus. Letterin testioppilaat, joilla oli erilainen tausta teknologisen osaamisen suhteen, olivat samaa mieltä. Lily kertoo:

”Pidin toisten tapaamisesta ja keskustelemisesta uuden median avulla kirjoittamisesta sekä mielenkiintoisista esimerkeistä. Tämä osa kurssia ei olisi ollut yhtä tehokas netissä.”

Letterin mielestä luokkahuoneessa tapahtuvan opetuksen avulla opettaja voi myös esitellä eri työvaiheiden etenemistä ja valmiita projekteja. Oppilaat näkevät toisten oppilaiden testaavan heidän omia projektejaan ja näkevät itse miten heidän työnsä toimii toisten käytössä. Oppilaat voivat myös vaihtaa ajatuksia siitä, millaisia haasteita he kokivat ja kuinka he suoriutuivat niistä. Vaikeuksien hyväksyminen on normaali ja välttämätön osa prosessia. Cecily kertoo:

”Paras kohta tätä kurssia oli kun näki kaikkien valmiit työt esillä yhdessä. Me pidimme suullisen avoimen workshopin, jossa vapaaehtoisen kertoivat mistä pitivät ja mitä eivät ymmärtäneet ja

mitä halusivat säilytettävän tai muutettavan. Oli arvokasta saada välitöntä palautetta. Minusta oli opettavaista miettiä toisten ideoita.”

Luokkahuoneessa tapahtuva opetus tarjoaa välittömän yhteistyön mahdollisuuden, jolloin vähemmän kokeneet opiskelijat hyötyvät edistyneempien tiedosta ja edistyneemmät hyötyvät saamalla itseluottamusta taitoihinsa. Etäkursseilla tällaista yhteistyötä on vaikeampi saavuttaa. Frank tiivistää opiskelijoiden ajatukset:

”Yleensä menen forumeille ja ohje-sivustoille, mutta opiskelijakaverini tekivät ehdotuksia, jotka vaikuttivat siihen miten loin projektini. Oikeastaan he antoivat minulle testipohjan, samanlaisen jota ohjelmisto- tai webbikehittäjät käyttävät, mittaamaan kaikkein tehokkainta tapaa saada taiteellinen viestini esille.”

(Letter 2015, 186–187.)

Opettajan näkökulma

Letterin mukaan opettajan näkökulmasta katsoen uuden kirjoittamisen kurssi hyötyy, että siihen sisältyy henkilökohtaisia tapaamisia sisältäviä osioita tasapainottamaan tietokonepohjaista työskentelyä. Perinteisen luovan kirjoittamisen ja uuden kirjoittamisen opettamisella on enemmän yhtäläisyyksiä kuin eroavuuksia. Perinteisen luovan kirjoittamisen moninaisten vaiheiden oppimisen lisäksi uuden kirjoittamisen opiskelijan täytyy olla herkkä median ja viestin suhteelle. Onnistumisen edellytys sekä opettajalle että oppilaalle onkin vaikeuksien tunnustaminen ja realististen mutta kuitenkin riittävän haastavien tavoitteiden asettaminen projekteille oppilaiden yksilöllisiin kokemuksiin perustuen. (Letter 2015, 187.)

Uuden kirjoittamisen opettamisen tulevaisuus

Letterin mukaan luovan kirjoittamisen opettaminen on oppilaiden inspiroimista yhdistämään heillä jo olevia taitoja ja oppilaiden tukemista uusissa haasteissa teknologiaan liittyen sekä tehokkaan tehtävien suorituksen oppimisessa. Uuden kirjoittamisen opettamisesta ei ole kovin paljon kokemusta eivätkä metodit ole vakiintuneita, mutta kursseille on valtavasti kysyntää olemassa. Letter katsoo, että opetuksen perinteen rakennus on vasta alkanut. (Letter 2015, 188.)

Amy Letter “Creative writing for new media”

Creative writing in the digital age: theory, practice, and pedagogy (2015) ed by Michael Dean Clark, Trent Hergenrader and Joseph Rein, Bloomsbury Publishing.